

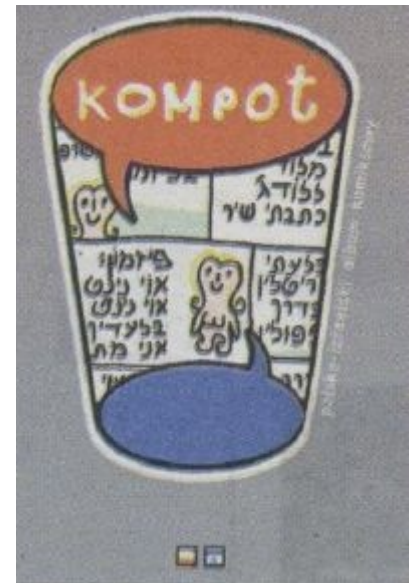
8 לגימות

אין כמו קומפוט. אם נוסיף לו וודקה נקבל משקה ממש מעולה, גם חריף וגם מחזק. כך בדיוק עשו – כלומר הוסיפו – קומיקסאים פולנים וישראלים. כך נוצר האלבום ששמו אומר רבות: "קומפוט".

"אני רוצה להתלונן על נסיעתי לפולין" – כותב זאב אנגלמייר במכתב ב"קומפוט" למכון אדם מיצקייביץ' שהפיק את הקומיקס בשיתוף אגודת ארט-אנימציה וארגון סדנאות פולניות-ישראליות. "חשבנו שפולין היא מדינה חמה מאד עם ג'ונגלים וחיות טרף. כשאמרתי לאבי, שהוא רב מפורסם, שאני נוסע לפולין, הוא צעק: 'בני, בשביל מה אתה טס לאפריקה? פולנים הם שחורים מאד ואוכלים יהודים עם בננות ופפריקה. רוב הבחורות הפולניות הן גויות, כך שלא יהיה לך סקס איתן'". אנגלמייר הוא סטיריקן, פרובוקטור ובדחן ישראלי ידוע, אבל הפעם לא הגזים בהרבה. פולין נתפסת במודעות הישראלית יותר כמונח מאשר כמקום שקיים במציאות. מה אפשר לעשות בעניין? מן הסתם לא יזיק להכיר קצת אחד את השני. זהו עיקרה של המיזם שנקרא "שנת פולין בישראל". המיזם כולל סדרה של קונצרטים, מחזות, תערוכות ומפגשים על פני תקופה של יותר משנה. גולת הכותרת מבחינת המארגנים הן הקופרודוקציות – פרויקטים שמערבים את הישראלים לא רק כצופים, אלא כשותפים ליצירה. במסגרת "שנת פולין בישראל" צולם הסרט הישראלי-פולני הראשון "אביב 1941" ועתה יצא לאור האלבום הקומיקס הראשון.

הישראלים הגיעו לסדנה בפולין ובעקבותיה התקיים ביקור גומלין של קומיקסאים פולנים בישראל. בתחילה תוכנן שהאמנים יעבדו בזוגות מעורבים, אך זה לא יצא לפועל ובסופו של דבר נוצרו 8 יצירות קטנות שאוגדו לאלבום אחד פולני-עברי-אנגלי. המחברים עסקו בנושאים שפולנים וישראלים יכולים, ובגזירת ההיסטוריה אפילו חייבים, לנבור בהם במהלך שיחות לילות ארוכות על כוס מלאה בקומפוט. ההיסטוריה המשותפת והנפרדת, העבר המסובך, השואה, אנטישמיות. כל אלו ממלאים את התמונות ואת הכתוביות על דפי הקומיקס. אך בכל זאת מתקבל קומפוט מרובה-פירות שטעמו אינו אחיד. אם שואבים מהתחתית מקבלים קומפוט "סמיד" יותר: הקומיקס של קז'ישטוף אוסטרובסקי "בטן מלאה", מלא בתוכן וכופר במוסכמות. יחד עם אוסטרובסקי צועד יעקב שצינסני עם סיפור מפתיע על ההיסטוריה מאחורי הקלעים של בולק, לולק וטולה והעימות שלהם עם התודעה הציבורית. אם נלגום מלמעלה, נקבל קומפוט דליל של "ג'יומגיי" מאת לוקאש מיישקובסקי, שהוא קומיקס דוחה ויזואלית ועוד פחות מספק מבחינת התוכן. באמצע בין "דליל" ל"סמיד" נמצא את סיפורו המצחיק והמחריד של דניאל גולדשטיין איך "היהודים הרסו את חייו" ואת "הנינגיה מירושלים" החמוד של מיכאל שלדז'ינסקי. רחלי רוטנר מציעה קומיקס קונספטואלי אינטליגנטי שבו בחרה בבוריס שיץ כמפתח לחוויה הפולנית. לצערי, המפתח נתקע במנעול ולא פותח דבר.

התמונות החדות ביותר ב"קומפוט" אינן תמונות של קומיקס, אלא קולאזים אירוניים של זאב אנגלמייר, למרות שגם הקו ההיסטורי של אוסטרובסקי נחרת בזכרון כמו גם ציוריו המסקרנים של יעקב שצינסני. הספר נעים לעין, בעיקר במבט ראשון. הקומפוט יפה ונכון, אבל האם הוא באמת טעים? אם נשתה אותו עד לטיפה האחרונה יישאר זכרון של כמה פירות עסיסיים שמצאנו בו, אבל יישאר גם טעם הרע של הסטריאוטיפים. הפרדוקס של הפרויקט טמון בכך שהנסיון לשבור את הסטריאוטיפים לא הצליח למנוע אותם. תחי הידידות הפולנית-ישראלית באווירה של הבנה הדדית, מחזקת בוודקה-קומפוט. אך אנחנו קיבלנו קומפוט נטול אלכוהול.

האמנים: זאב אנגלמייר, דניאל גולדשטיין, יואנה קרפוביץ', לוקאש מיישקובסקי, קז'ישטוף אוסטרובסקי, רחלי רוטנר, יעקב שצינסני, מיכאל שלדז'ינסקי

מו"ל: מכון אדם מיצקייביץ' בשיתוף אגודת ארט-אנימציה

אוצרת הפרויקט: קטז'ינה ויילגה

מפיקה: מרטה וויצ'צקה